Europos Parlamentas
2024-2029

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

2024/2078(INI)

09.01.2025

PRANEŠIMO PROJEKTAS

Komisijos 2024 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaita
(2024/2078(INI))

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

Pranešėja: Ana Catarina Mendes

PR_INI

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl Komisijos 2024 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos
(2024/2078(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutartį (toliau – ES sutartis), ypač į jos 2 straipsnį, 3 straipsnio 1 dalį, 3 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą, 4 straipsnio 3 dalį ir 5, 6, 7, 11, 19 ir 49 straipsnius,

– atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV), ypač į jos straipsnius, susijusius su pagarba demokratijai, teisinei valstybei ir pagrindinėms teisėms, jų apsauga ir skatinimu Sąjungoje, įskaitant 70, 258, 259, 260, 263, 265 ir 267 straipsnius,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (toliau – Chartija),

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) praktiką,

– atsižvelgdamas į 2024 m. liepos 24 d. Komisijos komunikatą „2024 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaita. Teisinės valstybės padėtis Europos Sąjungoje“ (COM(2024)0800),

– atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo[1] (Sąlygų reglamentas),

– atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės[2] (Bendrųjų nuostatų reglamentas),

– atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/692, kuriuo nustatoma Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programa ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1381/2013 ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 390/2014[3],

– atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,

– atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų dokumentus dėl žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos bei Jungtinių Tautų visuotinio periodinio vertinimo rekomendacijas ir ataskaitas, taip pat į Jungtinių Tautų sutartimis įsteigtų organų teisinę praktiką ir Žmogaus teisių tarybos įgaliotųjų ekspertų sistemą,

[1] OL L 433, 2020 12 22, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
[2] OL L 231, 2021 6 30, p. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
[3] OL L 156, 2021 5 5, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj.

– atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių konvenciją, Europos socialinę chartiją, Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką ir Europos socialinių teisių komiteto išaiškinimus, taip pat Parlamentinės Asamblėjos, Ministrų Komiteto, žmogaus teisių komisaro, Europos komisijos kovai su rasizmu ir netolerancija, Kovos su diskriminacija, įvairovės ir įtraukties iniciatyvinio komiteto, Venecijos komisijos bei kitų Europos Tarybos organų konvencijas, rekomendacijas, rezoliucijas, nuomones ir ataskaitas,

– atsižvelgdamas į Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo,

– atsižvelgdamas į 2007 m. gegužės 23 d. Europos Tarybos ir Europos Sąjungos susitarimo memorandumą ir 2023 m. sausio 30 d. Tarybos išvadas dėl 2023–2024 m. ES bendradarbiavimo su Europos Taryba prioritetų,

– atsižvelgdamas į 2017 m. gruodžio 20 d. Komisijos pagrįstą pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo dėl aiškaus pavojaus, kad Lenkijos Respublika gali šiurkščiai pažeisti teisinės valstybės principą, nustatymo (COM(2017)0835), pateiktą pagal ES sutarties 7 straipsnio 1 dalį,

– atsižvelgdamas į savo 2016 m. spalio 25 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo sukūrimo[4],

– atsižvelgdamas į savo 2018 m. kovo 1 d. rezoliuciją dėl Komisijos sprendimo pasinaudoti ES sutarties 7 straipsnio 1 dalimi dėl padėties Lenkijoje[5],

– atsižvelgdamas į savo 2018 m. balandžio 19 d. rezoliuciją dėl poreikio parengti Europos vertybių priemonę siekiant remti pilietinės visuomenės organizacijas, propaguojančias pagrindines vertybes Europos Sąjungoje vietos ir nacionaliniu lygmeniu[6],

– atsižvelgdamas į savo 2018 m. rugsėjo 12 d. rezoliuciją dėl pasiūlymo, kuriuo pagal Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnio 1 dalį Taryba raginama nustatyti, ar esama aiškaus pavojaus, kad Vengrija šiurkščiai pažeidžia vertybes, kuriomis grindžiama Sąjunga[7],

– atsižvelgdamas į 2018 m. lapkričio 13 d. savo rezoliuciją dėl ES mažumoms taikomų minimalių standartų[8],

– atsižvelgdamas į savo 2018 m. lapkričio 14 d. rezoliuciją dėl poreikio sukurti visapusišką ES mechanizmą, skirtą demokratijai, teisinei valstybei ir pagrindinėms teisėms apsaugoti[9],

[4] OL C 215, 2018 6 19, p. 162.
[5] OL C 129, 2019 4 5, p. 13.
[6] OL C 390, 2019 11 18, p. 117.
[7] OL C 433, 2019 12 23, p. 66.
[8] OL C 363, 2020 10 28, p. 13.
[9] OL C 363, 2020 10 28, p. 45.

– atsižvelgdamas į savo 2020 m. spalio 7 d. rezoliuciją dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo sukūrimo[10],

– atsižvelgdamas į savo 2020 m. lapkričio 13 d. rezoliuciją dėl COVID-19 priemonių poveikio demokratijai, teisinės valstybės principui ir pagrindinėms teisėms[11],

– atsižvelgdamas į savo 2020 m. gruodžio 17 d. rezoliuciją dėl Europos piliečių iniciatyvos „Minority SafePack – milijonas parašų už įvairovę Europoje“[12],

– atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 10 d. rezoliuciją dėl teisinės valstybės padėties Europos Sąjungoje ir Sąlygų reglamento (ES, Euratomas) 2020/2092 taikymo[13],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. birželio 24 d. rezoliuciją dėl Komisijos 2020 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos[14],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. liepos 8 d. rezoliuciją dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo taikymo gairių parengimo[15],

– atsižvelgdamas į 2021 m. rugsėjo 16 d. savo rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl smurto lyties pagrindu nustatymo nauja nusikaltimų sritimi, nurodyta SESV 83 straipsnio 1 dalyje[16],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. lapkričio 11 d. rezoliuciją „Demokratijos ir žiniasklaidos laisvės bei pliuralizmo stiprinimas ES: netinkamas civilinės ir baudžiamosios teisės veiksmų naudojimas siekiant užtildyti žurnalistus, NVO ir pilietinę visuomenę“[17],

– atsižvelgdamas į 2021 m. gruodžio 15 d. savo rezoliuciją dėl prevencinių priemonių, kuriomis siekiama išvengti korupcijos, neteisėtų išlaidų ir netinkamo ES ir nacionalinių lėšų naudojimo neatidėliotinos pagalbos fondų ir su krize susijusių išlaidų srityse, vertinimo[18],

– atsižvelgdamas į 2022 m. kovo 8 d. savo rezoliuciją dėl mažėjančios pilietinės visuomenės erdvės Europoje[19],

– atsižvelgdamas į 2022 m. kovo 10 d. savo rezoliuciją dėl teisinės valstybės principo ir ES Teisingumo Teismo sprendimo pasekmių[20],

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. gegužės 19 d. rezoliuciją dėl Komisijos 2021 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos[21],

---

[10] OL C 395, 2021 9 29, p. 2.
[11] OL C 415, 2021 10 13, p. 36.
[12] OL C 445, 2021 10 29, p. 70.
[13] OL C 67, 2022 2 8, p. 86.
[14] OL C 81, 2022 2 18, p. 27.
[15] OL C 99, 2022 3 1, p. 146.
[16] OL C 117, 2022 3 11, p. 88.
[17] OL C 205, 2022 5 20, p. 2.
[18] OL C 251, 2022 6 30, p. 48.
[19] OL C 347, 2022 9 9, p. 2.
[20] OL C 347, 2022 9 9, p. 168.
[21] OL C 479, 2022 12 16, p. 18.

– atsižvelgdamas į 2022 m. birželio 9 d. rezoliuciją dėl teisinės valstybės ir galimo Lenkijos nacionalinio ekonomikos gaivinimo plano patvirtinimo[22],

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. rugsėjo 15 d. rezoliuciją dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje 2020 ir 2021 metais[23],

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. spalio 20 d. rezoliuciją dėl teisinės valstybės padėties Maltoje praėjus penkeriems metams po Daphnės Caruanos Galizios nužudymo[24],

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. spalio 20 d. rezoliuciją dėl augančio neapykantos nusikaltimų prieš LGBTIQ asmenis visoje Europoje skaičiaus, atsižvelgiant į neseniai Slovakijoje įvykusias homofobines žmogžudystes[25],

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. lapkričio 10 d. rezoliuciją dėl rasinio teisingumo, nediskriminavimo ir kovos su rasizmu ES[26],

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. lapkričio 24 d. rezoliuciją dėl vertinimo, ar Vengrija laikosi Sąlygų reglamente nustatytų sąlygų dėl teisinės valstybės, ir Vengrijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano dabartinės padėties[27],

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. kovo 30 d. rezoliuciją „2022 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaita. Teisinės valstybės padėtis Europos Sąjungoje“[28],

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. vasario 28 d. rezoliuciją „Pranešimas dėl Komisijos 2023 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos“[29],

– atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 1 d. savo rezoliuciją dėl teisinės valstybės principo ir pagrindinių teisių pažeidimų Vengrijoje ir ES lėšų įšaldymo[30],

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. birželio 15 d. rekomendaciją Tarybai ir Komisijai atlikus su programos „Pegasus“ ir lygiaverčių šnipinėjimo programų naudojimu susijusių galimų pažeidimų ir netinkamo administravimo taikant Sąjungos teisę tyrimą[31],

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. liepos 11 d. rezoliuciją dėl rinkimų įstatymo, tyrimo komiteto ir teisinės valstybės principo Lenkijoje[32],

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. spalio 19 d. rezoliuciją „Teisinė valstybė Maltoje. Šešeri metai po Dafnės Karuanos Galicijos nužudymo ir būtinybė apsaugoti žurnalistus“[33],

---

[22] OL C 493, 2022 12 27, p. 108.
[23] OL C 125, 2023 4 5, p. 80.
[24] OL C 149, 2023 4 28, p. 15.
[25] OL C 149, 2023 4 28, p. 22.
[26] OL C 161, 2023 5 5, p. 10.
[27] OL C 167, 2023 5 11, p. 74.
[28] OL C 341, 2023 9 27, p. 2.
[29] OL C, C/2024/6743, 2024 11 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.
[30] OL C, C/2023/1223, 2023 12 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj.
[31] OL C, C/2024/494, 2024 1 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
[32] OL C, C/2024/3995, 2024 7 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3995/oj.
[33] OL C, C/2024/2656, 2024 4 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2656/oj.

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. sausio 18 d. rezoliuciją dėl 2022 ir 2023 m. metinio pranešimo dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje[34],

– atsižvelgdamas į Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos 2019 m. sausio 24 d. rezoliuciją 2262 (2019) dėl tautinėms mažumoms priklausančių asmenų teisių rėmimo,

– atsižvelgdamas į Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biuro, Vyriausiojo tautinių mažumų reikalų komisaro, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos atstovo žiniasklaidos laisvės klausimais bei kitų ESBO organų rekomendacijas ir ataskaitas, į ES ir ESBO bendradarbiavimą demokratijos, institucijų stiprinimo ir žmogaus teisių srityje ir į metinę ESBO neapykantos nusikaltimų ataskaitą, kurioje dalyvaujančios valstybės įsipareigojo priimti teisės aktus, kuriais nustatomos bausmės atsižvelgiant į neapykantos nusikaltimo sunkumą, imamasi veiksmų siekiant spręsti problemą dėl nepakankamų pranešimų ir sukuriama bei toliau plėtojama teisėsaugos, prokuratūros ir teisminių institucijų pareigūnų pajėgumų stiprinimo veikla, kad būtų užkirstas kelias neapykantos nusikaltimams, jie būtų ištirti ir dėl jų būtų vykdomas baudžiamasis persekiojimas,

– atsižvelgdamas į savo PEGA tyrimo komiteto ataskaitą ir 2023 m. birželio 15 d. rekomendaciją Tarybai ir Komisijai atlikus su programos „Pegasus“ ir lygiaverčių šnipinėjimo programų naudojimu susijusių galimų pažeidimų ir netinkamo administravimo taikant Sąjungos teisę tyrimą[35],

– atsižvelgdamas į savo Demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių stebėsenos grupės grįžtamosios informacijos ataskaitas, misijų ataskaitas, raštu pateiktus klausimus ir atsakymus[36],

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Teisės reikalų komiteto nuomonę,

– atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą (A10-0000/2025),

A. kadangi Sąjunga pagrįsta ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintomis bendromis vertybėmis – pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises; šios vertybės yra bendros visoms valstybėms narėms;

Teisingumas ir korupcija

1. pabrėžia, kad teisinga ir prieinama teisingumo sistema yra pagrindinis teisinės valstybės principas, pagal kurį reikalaujama, kad teisminės institucijos būtų nepriklausomos; pakartoja, kad teisė kreiptis į teismą yra labai svarbi, kad piliečiai galėtų naudotis savo

[34] OL C, C/2024/5739, 2024 10 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5739/oj.
[35] OL C, C/2024/494, 2024 1 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
[36] Apie visą Demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių stebėsenos grupės stebėsenos veiklą žr. https://www.europarl.europa.eu/committees/en/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662.

teisėmis, kovoti su diskriminacija ir reikalauti, kad sprendimus priimantys asmenys būtų atskaitingi;

2. pažymi, kad Komisija nustatė struktūrinių problemų, susijusių su kai kurių valstybių narių teisminių institucijų veiksmingumo didinimu[37]; pabrėžia, kad būtinas skaidrus ir nuopelnais grindžiamas skyrimas į aukšto lygio teisėjų pareigas be politinio kišimosi;

3. ragina valstybes nares nedelsiant įgyvendinti dar neįgyvendintus ESTT sprendimus, taip pat primygtinai ragina Komisiją įvertinti pasekmes ES teisės laikymosi aspektu ir prireikus pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūras;

4. palankiai vertina Nusikaltimų aukų teisių direktyvos[38] peržiūrą siekiant panaikinti teisines spragas ir užtikrinti, kad nusikaltimų aukos galėtų kreiptis į teismą ir gauti paramą;

5. pakartoja savo raginimą Komisijai skubiai užbaigti derybas dėl ES narystės Europos Tarybos Kovos su korupcija valstybių grupėje (GRECO) ir reikalauja, kad metinė teisinės valstybės principo taikymo ataskaita apimtų ES institucijų vertinimą;

6. atkreipia dėmesį į tendenciją, kad kai kurios valstybės narės vilkina ESTT sprendimų įgyvendinimą arba jų neįgyvendina, ir ragina teikti pirmenybę šių sprendimų įgyvendinimui;

7. ragina valstybes nares didinti skaidrumą ir atskaitomybę viešosiose institucijose stiprinant kovos su korupcija sistemas, užtikrinant nepriklausomų priežiūros institucijų steigimą, skatinant pranešėjų apie pažeidimus apsaugą ir gerinant sistemas, susijusias su sąžiningumu ir lobistiniu poveikiu priimant teisės aktus; apgailestauja, kad kai kuriose valstybėse narėse nepadaryta atitinkamos pažangos kovojant su aukšto lygio korupcija;

Žiniasklaidos pliuralizmas ir laisvė

8. palankiai vertina tokias iniciatyvas kaip Europos žiniasklaidos laisvės aktas (EMFA)[39] ir ragina skubiai jį įgyvendinti; ragina valstybes nares didinti valstybinės reklamos paskirstymo skaidrumą; ragina Komisiją teikti valstybėms narėms reikiamą pagalbą, kad jos galėtų perkelti EMFA į nacionalinę teisę;

9. ragina valstybes nares visapusiškai įgyvendinti Kovos su strateginiais ieškiniais dėl visuomenės dalyvavimo (SLAPP) direktyvą[40] ir 2022 m. balandžio 27 d. Komisijos rekomendaciją (ES) 2022/758 dėl žurnalistų ir žmogaus teisių gynėjų, užsiimančių

---

[37] 2024 m. liepos 24 d. Komisijos komunikatas „2024 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaita“ (COM(2024)0800), priedas su rekomendacijomis, p. 1, 9, 11, 19 ir 24.

[38] 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR (OL L 315, 2012 11 14, p. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

[39] 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1083, kuriuo nustatoma bendra žiniasklaidos paslaugų vidaus rinkoje sistema ir iš dalies keičiama Direktyva 2010/13/ES (Europos žiniasklaidos laisvės aktas) (OL L, 2024/1083, 2024 4 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

[40] 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1069 dėl asmenų, užsiimančių visuomenės dalyvavimo veikla, apsaugos nuo akivaizdžiai nepagrįstų ieškinių ar piktnaudžiaujamojo pobūdžio teismo procesų (Strateginiai ieškiniai dėl visuomenės dalyvavimo) (OL L, 2024/1069, 2024 4 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

visuomenine veikla, apsaugos nuo akivaizdžiai nepagrįstų ar piktnaudžiaujamojo pobūdžio teismo procesų (strateginių ieškinių dėl visuomenės dalyvavimo)[41] ir priimti visapusiškas nacionalines kovos su SLAPP priemones siekiant apsaugoti žurnalistus ir teikti paramą tiems, kurie susiduria su rizika;

10. primygtinai ragina valstybes nares apsaugoti žiniasklaidos laisvę ir pliuralizmą, užkirsti kelią žiniasklaidos nuosavybės koncentracijai ir kovoti su dezinformacija, visų pirma taikant patikimus įstatymus ir pasitelkiant nepriklausomas reguliavimo institucijas; pabrėžia nepriklausomo ir stabilaus visuomeninio transliavimo svarbą demokratijai ir poreikį užtikrinti visuomeninės žiniasklaidos finansavimą;

11. griežtai smerkia valstybės kontrolę ir politinį kišimąsi į žiniasklaidos veiklą ir ragina dėti daugiau pastangų siekiant užtikrinti žurnalistų saugumą ir apsaugą;

Pilietinės visuomenės organizacijos

12. pritaria Komisijos vertinimui, kad pilietinės visuomenės organizacijoms (PVO) ir žmogaus teisių gynėjams tenka labai svarbus vaidmuo užtikrinant galios pusiausvyrą;

13. yra susirūpinęs dėl stiprėjančios tendencijos, kad PVO ir žmogaus teisių gynėjai susiduria su papildomais teisiniais apribojimais, finansavimo trūkumu ir išpuoliais; ragina sukurti pilietinę visuomenę įgalinančią ir remiančią sistemą ir pakartotinai pabrėžia Kovos su SLAPP direktyvos ir Komisijos rekomendacijos (ES) 2022/758 svarbą siekiant apsaugoti PVO; mano, kad Komisija ir valstybės narės turėtų padidinti PVO finansavimą;

Lygybė prieš įstatymą ir nediskriminavimas

14. primena, kad valstybių narių teisinėse sistemose turi būti įtvirtintas vienodos teisinės sąlygos, skatinama lygybė ir asmenų teisė nebūti diskriminuojamiems teismo procesuose; ragina Komisiją imtis veiksmų šių principų nesilaikymo atvejais; pripažįsta, kad laisvas asmenų judėjimas ES neturėtų būti trikdomas dėl diskriminacinės praktikos;

15. ragina Komisiją ir valstybes nares išplėsti ES teisinį pagrindą šioje srityje ir pateikti pasiūlymą dėl kovos su neapykantos nusikaltimais ir neapykantos kalba; ragina Tarybą priimti Direktyvą 2008/140[42];

16. ragina užtikrinti teisinę moterų apsaugą, smurtą dėl lyties įtraukti kaip nusikaltimą pagal ES teisę, parengti ES pasiūlymą dėl teisės aktų dėl iššaginimo nusikaltimų remiantis sutikimo koncepcija, ir įtvirtinti Chartijoje galimybę saugiai ir teisėtai nutraukti nėštumą;

17. pabrėžia, kad visi piliečiai, nepriklausomai nuo jų pilietybės, gimimo vietos ar atvykimo į valstybes nares teisėtumo, turi būti lygūs prieš įstatymą, ir ragina Komisiją ir valstybes nares toliau kovoti su diskriminacija dėl pilietybės; ragina Komisiją užtikrinti, kad valstybės narės, įgyvendindamos Migracijos ir prieglobsčio paktą, savo nacionaliniuose planuose laikytųsi teisinės valstybės principo;

[41] OL L 138, 2022 5 17, p. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj.
[42] Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principas (COM(2008)0426).

18. ragina toliau imtis veiksmų kovojant su mažumų grupių ir tautinių, etninių, kalbinių bei religinių mažumų diskriminacija ir prieš juos nukreiptais nusikaltimais; primygtinai ragina Komisiją į metinę teisinės valstybės principo taikymo ataskaitą įtraukti ramstį dėl kovos su visų formų diskriminacija stiprinimo;

Bendroji rinka ir teisinė valstybė

19. pabrėžia teisinės valstybės principo svarbą užtikrinant bendrosios rinkos veikimą ir dar kartą patvirtina, kad teisminės sistemos, veiksmingos kovos su korupcija sistemos ir žiniasklaidos laisvės apsauga yra labai svarbios siekiant užtikrinti sąžiningą konkurenciją, teisinį tikrumą ir ekonominės veiklos vykdytojų tarpusavio pasitikėjimą[43];

Teisinės valstybės priemonės ir ekonominis aspektas

20. ragina Komisiją toliau plėtoti tiesioginę prevencinių ir reagavimo priemonių sąsają ir pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūras taikant ES sutarties 7 straipsnį, bendrą sąlygų mechanizmą ir Chartijoje įtvirtintas horizontaliąsias sąlygas, sudarančias sąlygas imtis veiksmų;

21. pabrėžia, kad reikia visapusiško sąlygų mechanizmo, kuriuo būtų užtikrinama, kad visoje ES teisėje būtų laikomasi teisinės valstybės principo, atsižvelgiant ne tik į biudžeto aspektus; primygtinai ragina Komisiją pateikti pasiūlymą, kuriuo būtų išplėsta šio mechanizmo taikymo sritis;

22. ragina pradėti taikyti pažangias sąlygas, pagal kurias ES lėšos būtų tiesiogiai paskirstomos savivaldybėms, nevyriausybinėms organizacijoms ir kitiems subjektams, puoselėjantiems ES vertybes, apeinant nacionalines vyriausybes, nesilaikančias teisinės valstybės principo;

Stabdžių ir atsvarų sistema

23. ragina valstybes nares susilaikyti nuo pernelyg dažno paspartintų procedūrų naudojimo, nes jos daro neigiamą poveikį teisėkūros kokybei ir demokratijai; ragina valstybes nares po sistemingų konsultacijų su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais nustatyti skaidrius teisėkūros procesus;

24. ragina valstybes nares stiprinti nacionalinių priežiūros institucijų nepriklausomumą, užtikrinant joms reikiamų išteklių skyrimą ir laisvę nuo politinio kišimosi; pabrėžia pilietinės visuomenės ir žmogaus teisių gynėjų svarbą skatinant atskaitomybę ir apsaugant pagrindines teises; apgailestauja dėl pilietinės visuomenės veiklos apribojimų;

25. yra susirūpinęs dėl užsienio šalių kišimosi veiklos, vykdomos valstybėse narėse, įskaitant manipuliavimą socialiniais tinklais ir dezinformaciją; atkreipia dėmesį į nepriimtinas Elono Musko iniciatyvas naudotis socialinės žiniasklaidos platformomis siekiant manipuliuoti visuomenės nuomone įvairiose valstybėse narėse; ragina Komisiją

[43] 2024 m. liepos 24 d. Komisijos komunikatas „2024 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaita“ (COM(2024)0800), p. 5.

ir valstybes nares tai stebėti ir taikyti Skaitmeninių paslaugų aktą[44] ir Skaitmeninių rinkų aktą[45], be kita ko, reaguojant į neseniai priimtą bendrovės „Meta“ sprendimą dėl faktų tikrinimo mechanizmų;

Rekomendacijos

26. ragina Komisiją vartoti aiškesnę kalbą vertinant, ar laikomasi ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintų vertybių; ragina daugiau dėmesio skirti konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų įgyvendinimui, taikant tolesnių veiksmų mechanizmus ir išmatuojamus kriterijus; siūlo sukurti visapusišką teisinės valstybės principo taikymo stebėsenos mechanizmą, kuriame dalyvautų visos ES institucijos, valstybės narės ir šalys kandidatės, siekiant skatinti vienodumą; siūlo sukurti nuolatinę grupę, kuri stebėtų, ar valstybės narės nepažeidžia teisinės valstybės principo;

27. pabrėžia nepriklausomų teismų sistemų ir galimybės gauti nemokamą teisinę pagalbą svarbą siekiant užtikrinti vienodas galimybes kreiptis į teismą; pakartoja, kad tinkami ištekliai, įskaitant infrastruktūrą ir personalą, yra labai svarbūs siekiant patobulinti teisingumo sistemas;

28. ragina Komisiją užbaigti derybas dėl ES narystės GRECO, nes tai būtų svarbus žingsnis kovojant su korupcija;

29. ragina valstybes nares užtikrinti žiniasklaidos laisvę, nepriklausomumą bei pliuralizmą ir kovoti su dezinformacija; primygtinai ragina skubiai įgyvendinti EMFA;

30. pabrėžia pilietinės visuomenės ir nepriklausomų priežiūros institucijų vaidmenį stebint ir remiant teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos rekomendacijų įgyvendinimą;ragina sukurti struktūrizuotą pilietinio dialogo sistemą, kad pilietinės visuomenės indėlis būtų įtrauktas į metinį teisinės valstybės principo taikymo ciklą, kaip rekomendavo Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK)[46] ir pilietinės visuomenės tinklai[47]; pakartoja, kad rengiant ataskaitą svarbu plačiu mastu konsultuotis;

31. pabrėžia, kad taikūs susirinkimai ir asociacijų bei saviraiškos laisvė yra tarptautinės teisės saugomos pagrindinės teisės, kurios yra labai svarbios demokratijai ir vyriausybės atskaitomybei užtikrinti; smerkia padidėjusį spaudimą šioms teisėms ir atkreipia dėmesį į tendenciją jas riboti; ragina valstybes nares nuodugniai ištirti atvejus, kai susiduriama su teisėsaugos institucijų naudojama pertekline jėga ir diskriminaciniu elgesiu;

---

[44] 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas) (OL L 277, 2022 10 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

[45] 2022 m. rugsėjo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1925 dėl atvirų konkurencijai ir sąžiningų skaitmeninio sektoriaus rinkų, kuriuo iš dalies keičiamos direktyvos (ES) 2019/1937 ir (ES) 2020/1828 (Skaitmeninių rinkų aktas) (OL L 265, 2022 10 12, p. 1, ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

[46] 2024 m. vasario 14 d. EESRK nuomonė „Pilietinio dialogo ir dalyvaujamosios demokratijos stiprinimas ES. Kelias į priekį“.

[47] Europos pilietinės visuomenės tinklas, „Bendras pilietinės visuomenės indėlis į 2024 m. metinę teisinės valstybės principo taikymo ataskaitą, kiek tai susiję su pilietine erdve“ (angl. „Joint Civil Society Contribution on Civic Space to the 2024 Annual Rule of Law Report“), 2024 m. birželio mėn.

32. mano, kad Komisija ir valstybės narės turėtų tobulinti PVO finansavimo mechanizmus ir iniciatyvas, kuriomis stiprinamos teisminės institucijos ir užtikrinamas teismų nepriklausomumas; rekomenduoja Komisijai parengti pilietinės visuomenės ir žmogaus teisių gynėjų apsaugos strategiją;

33. primygtinai ragina Komisiją į metinę teisinės valstybės principo taikymo ataskaitą įtraukti naują ramstį, kuriame daugiausia dėmesio būtų skiriama kovai su visų formų diskriminacija;

34. pakartoja savo raginimą Komisijai toliau integruoti reagavimo priemones į teisinės valstybės principo taikymo ataskaitą, pvz., ES sutarties 7 straipsnyje numatytas procedūras, bendrą sąlygų mechanizmą ir pažeidimo nagrinėjimo procedūras[48];

35. pabrėžia, kad svarbu į finansavimo priemones, pvz., EGADP, įtraukti su teisine valstybe susijusias tarpines reikšmes; apgailestauja dėl sprendimo išmokėti ES lėšas Vengrijai, nepaisant problemų užtikrinant teismų nepriklausomumą ir kovos su korupcija sistemų trūkumų šioje šalyje; rekomenduoja sustabdyti lėšų mokėjimą, kol bus įvykdyti visi teisinės valstybės kriterijai;

36. mano, kad reikėtų stiprinti ES lygmens tarpinstitucinį dialogą ir bendradarbiavimą teisinės valstybės klausimu; ragina pradėti vykdyti nuolatinį tarpinstitucinį dialogą teisinės valstybės klausimu, kuriame, be kita ko, dalyvautų Parlamentas, Taryba ir Komisija; ragina Tarybą pasirūpinti, kad jos vykdomas dialogas teisinės valstybės klausimu būtų įtraukesnis, šiuo tikslu kviečiant jo sesijose dalyvauti kitas institucijas, pvz., Venecijos komisiją, žmogaus teisių komisarą ir Parlamento atstovus;

37. rekomenduoja Komisijai ir valstybėms narėms stebėti užsienio šalių kišimosi veiklą, ypač socialinės žiniasklaidos naudojimą manipuliaciniais ir piktavališkais tikslais, įskaitant atvejus, kai tokie asmenys, kaip Elon Musk, naudojasi socialine žiniasklaida siekdami daryti įtaką viešajai nuomonei ir skleisti dezinformaciją Europoje; pabrėžia, kad Komisija turi užtikrinti, jog teisinės valstybės principas būtų tinkamai įgyvendinamas ES institucijose, ir ragina ją į savo metinę teisinės valstybės principo taikymo ataskaitą įtraukti ES institucijų vertinimą;

38. palankiai vertina Komisijos iniciatyvą įtraukti Albaniją, Juodkalniją, Šiaurės Makedoniją ir Serbiją į savo metinę teisinės valstybės principo taikymo ataskaitą ir ragina atidžiai įvertinti teisinės valstybės principo taikymą šiose narystės siekiančiose šalyse;

°

° °

39. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

[48] NVO „Hungarian Helsinki Committee“, „ES vertybių nepaisymas. teisinės valstybės principo taikymo problemų Vengrijoje apžvalga atsižvelgiant į 7 straipsnio procedūrą“ („Disregard for EU values: a snapshot of RoL issues in Hungary in light of the Article 7 procedure“), 2024 m. lapkričio 12 d.